

AU-1982

B.A. (Part—III) Examination
PERSIAN LITERATURE
(Optional Subject)
(Literature of Classical Languages)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

- ہدایات : (۱) ہمہ پرش حالاً زمند
 (۲) پاتخ پرش ہا بزبان اردو یا انگلیسی یا فارسی یا ہندی بنویسید۔

15

سوال نمبر۔ (الف)

اقباس ہای زیر اسباق و سباق توضیح بدہید۔ (پنج دو)

- ۱۔ ابرہہ آمادہ جنگ شد و لشکری گراں بار اسلحہ بیکران فراہم ساخت۔ و چند فیل، پیشاپیش لشکر براہ انداخت تا باین وسیلہ کعبہ را ویران کند و اجتماع و عبادت عرب را برہم زند، چون قبایل عرب این داستان را بشنیدند، برایشان گران آمد کہ مردم حبشی برہم معبدشان اقدام کنند۔ پس مردی از اشراف یمن کہ ”ذوالفر“ نام داشت، بپاخواست و قوم خود را فراخواند، و روح و حمیت شان را براہنگیخت۔ و ہموطنان خود و دیگر قبایل عرب را بجنگ ابرہہ بھیج کرد۔ ولی تاب مقاومت در برابر سپاہ او نیاورد، و لشکر یانش شکست خوردند۔
- ۲۔ حالاً دیگر علی قلی از زندگی بیزار است ولی زندگی را برای یک چیزی خواہد۔ سی سال پیش کہ برای دیدن یکی از نزدیکان خود بہتر یز رفتہ بود و دو ہفتہ در سرزمین پدران خود ماندہ بود۔ صبح ہا ظہر ہا نیمہ شب ہا، بانگ شکافندہ موزن مسجد در ہوای صاف مشرق زمین پردہ گوش وی را چند روز شاد کردہ بود۔ او چنان مجذوب لحن و نواز این موسیقی آسمانی شدہ بود کہ از آن پس دیگر جز شنیدن این آواز آرزوئی ندارد۔ تنہا برای این زندہ است کہ بار دیگر این آواز را شنود ولی در شہر خود این صدا گوش او برسد۔ تا ہنگام مرگ این آواز آخرین دم زندگی اورا نوازش دہد۔
- ۳۔ آن روز کہ نامہ بیمارستان رسید و آن را خواندم، تمام لہرہ و وحشت دنیا بہ دلم ہجوم آورد۔ تا بہ آن روز در بیمارستان بستر نشدہ بودم۔ از بچگی از بیمارستان ترس عجیبی داشتم۔ فکری کردم وقتی کہ مردم بہ بیمارستان میروند اغلب زندہ برنجی گردند و آن روز صبح در آن نامہ بہ من اطلاع دادہ بودند کہ ہفتہ بعد در بیمارستان برای تحقیقات بیشتر و شاید ہم تکہ برداری از استخوان باید بستر بشوم۔ تا چہ مدت اشارہ ای نکردہ بودند۔ در آن لحظہ کہ نامہ را خواندم حال کسی را کہ داشتم کہ انگار حکم اعدامش را بہ دستش دادہ اند۔

10 (ب) پانچ کی از پرشس باہنوسید۔

(۱) مفہوم ادب چاست؟ توضیح بدہید۔

(۲) دربارہ زبان شعر یا دواشت کوتاہ بنوسید۔

(۳) دربارہ ”وزن“ یادداشت کوتاہ بنوسید۔

10 سوال نمبر ۲۔ (الف) ایات زیر را شرح دہید۔ (پنج پنج)

- ۱۔ صیاد آرزو بہ ہوائی تو پیر شد
ای طائر مراد ترا آشیان کجا است
- ۲۔ وداع و وصل جدا گانہ لذتی دارد
ہزار بار برو و صد ہزار بار بیا
- ۳۔ داروی بیماریش مستی پیوستہ است
چشم تو این حکمت از بیش کہ آموختہ
- ۴۔ بہ تکلم بہ خموشی بہ اشارت بہ نگاہ
می توان بردہ شیوہ دل آسان از من
- ۵۔ گرچہ مورم ولی آن حوصلہ باخود دارم
کہ بہ بخشم بود از ملک سلیمان از من
- ۶۔ ہرکس بہ حرف و صوت گرفت از کام خویش
ای روزگار قسمت این بی زبان کجا است
- ۷۔ در وطن خود گہر آبلہ بیش نیست
کی بہ عزیزی رسد یوسف نفروختہ
- ۸۔ فریب خوردہ تازم جہانمی خواہم
کی بہ پرشس جان امیدوار بیا

15 (ب) دواز بندہاے شعر را شرح بدہید۔

- ۱۔ اے نکویان کہ درین دنیا بید
یا از این بعد بہ دنیا آئید
اینکہ خفتہ است درین خاک منم
ایہ جم ایرج شیرین خنم

مڌن عشق جهان است انجا
 یک جهان عشق نهاں است انجا
 عاشقی بود بہ دنیا فن من
 مڌن عشق بود مڌن من
 ۲- دین سراپا سوختن اندر طلب
 انتہائش عشق و آغازش ادب
 آبروی گل زرنگ و بوی دوست
 بی ادب بی رنگ و بوی آبروست
 نوجوانی را چو بنیم بی ادب
 روز من تاریک میگردد چو شب
 تاب و تب در سینه افزایش مرا
 یاد عهد مصطفی آید مرا
 ۳- بود انسان در جهان انسان پرست
 ناکس و نابود مند و زیر دست
 سطوت کسری و قیصر رهزنی
 بندها در دست و پا و گردنش
 کاهن و پاپا و سلطان و امیر
 بہر یک غنچہ صد غنچہ گیر
 صاحب اورنگ و ہم بہر کنشت
 باج برکشت خراب او نوشت
 ۴- آمد سحری نداز می خانه ما
 کای رند خراباتی و مستانہ ما
 برخیز کہ پر کنیم پیانہ می
 زان بیش کہ پر کنند پیانہ ما

(Contd.)

۵- درد هر هر آنکه نیم نانی دارد
از بهر نشست آستانی دارد
نه خادم کسی بود نه مخدوم کسی
گوشاد بزی که خوش جهانی دارد

10

سوال نمبر ۳- (الف) یکی از زیر یادداشت کوتاه بنویسید-
(۱) سبک دور مشروطه
(۲) سبک دور معاصر
(ب) درباره احوال و شعر گوئی یکی از سخنورهای زیر را بنویسید-
(۱) بهار
(۲) شاملو
(۳) نیاپوش
(۴) ابوطالب کلیم همدانی

10

20

سوال نمبر ۴- بر یکی از عنوان های زیر در زبان فارسی مقاله ای بنویسید-
۱- شاعر پسندیده من
۲- فضیلت علم
۳- شهری که من دیده ام
۴- اهمیت انترنت

10

سوال نمبر ۵- بیت های زیر را تقطیع کنید و اسم بحر را بنویسید- (تج دو)
۱- تو شب آفریدی چراغ آفریدم
سفال آفریدی ایارغ آفریدم
۲- راحت جاوید ترک اختلاط مردم است
چون خضر باید ز چشم خلق پنهان زیستن
۳- دلم در عاشقی آواره شد آواره تر بادا
تخم از بیدلی بے چاره شد بے چاره تر بادا